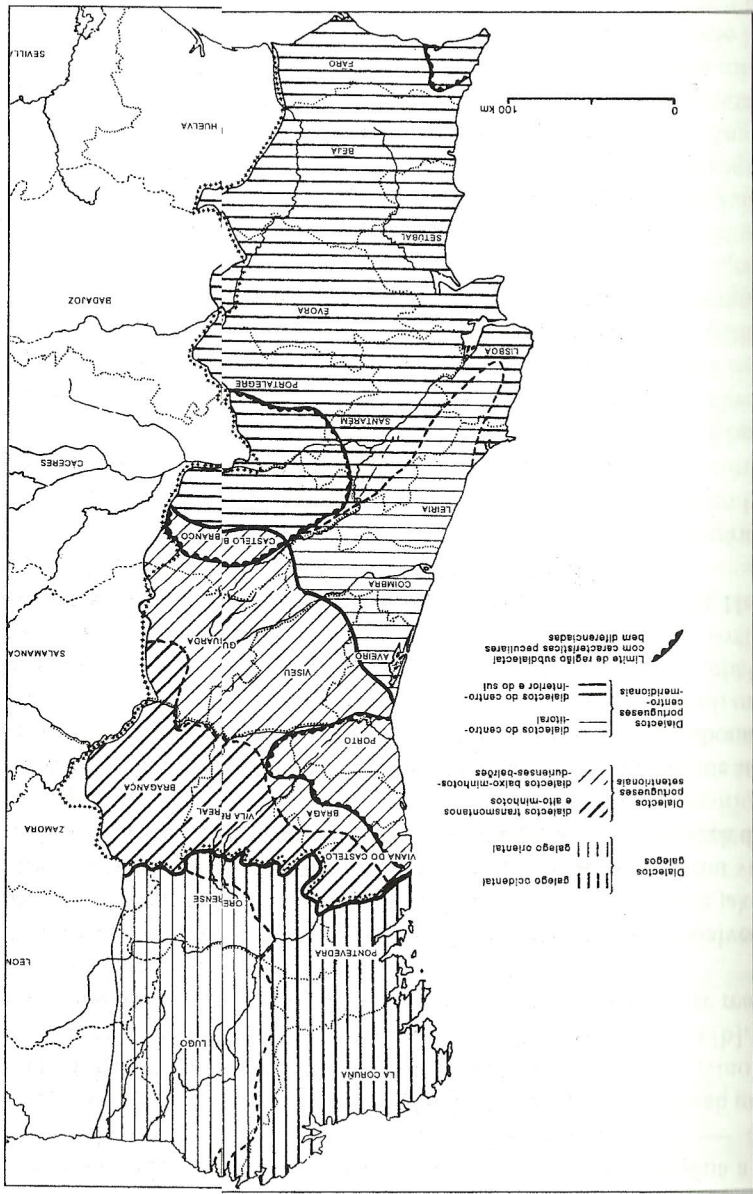

Obrazek 4: Rozložení hlavních dialektů na území kontinentálního Portugalska (podle Cunha – Cintra 1984)

„katasir“, *pagar* [pə'ʁar], „zaplatit“). Jiným rysem typickým pro distribuci portugalských konsonantů je to, že se na konci slabky prakticky nerealizuje žadná okluziva ani jiná napjatá souhláska. Objevují se tam pouze nejvoňnější souhláskové realizace podsystemu, mezi něž patří silně velarizované [ʃ] (*Brasil* [brə'ziʃ], „Brazilie“), jednokmitové apikální [r] (*carra* [ˈkara], „dopis“) a tupé sykavky [ʃ], neznělá prepalátální labializovaná frikativa, (*mes* [ˈmɛʃ], „měsic“) a [ʒ], znělá prepalátální labializovaná frikativa, (*desde* [ˈdɛʒdɛ], „od“). Vlivem vyššího tempa řeči se v nepřizvuchných slabkách často nerealizuje poměrně slabý vokál [i], což vede ke vzniku nových souhláskových skupin: *democrata* [dmu'krata], „demokrat“, *fechadura* [fɛʃa'dura], „zámek“ (Mateus et al. 2003). Z hlediska jazykové jednoty je napadná **rozmanitost dialektů** na území Portugalska. Dialekty evropské portugalské byvají děleny do tří základních skupin (viz obrázek 4): dialekt **galicijské**, dialekt **severoportugalské** a portugalské dialekt **středojízní**.

Pro **galicijstinu** je charakteristické, že nemá znělou predorsovaléolární frikativu orální [z]. Např. slovo *rosa* „ruže“ se realizuje buď s neznělou nelabializovanou apikovaléolární frikativou orální [s], nebo s neznělou nelabializovanou predorsovaléolární frikativou orální [θ], nebo neznělou nelabializovanou predorsovaléolární frikativu orální [ʃ]. Substantivum *hoje* se vysloví s neznělou orální [ʒ] (portugalské *hoje* „dnes“). Labializovanou frikativou orální [ʃ] labializovanou predorsovaléolární frikativu orální [ʒ] a [ʃ].

Severoportugalské dialekt rozlišují mezi neznělou apikovaléolární frikativou orální [s] (sest, „šest“, *passo* „krok“) a znělou apikovaléolární frikativou orální [z] (caça „lov“, *cinco* „pět“, *fazer* „dělat“).

Středojízní portugalské dialekt mají pouze neznělou predorsovaléolární frikativu orální [s] (*seis*, *passo*, *cinco*, *caça*) a znělou predorsovaléolární frikativu orální [z] (*rosa*, *fazer*), obě typické pro normativní ustálenou portugalskou výslovnost. Znamená to tedy, že postřadají znělou i neznělou apikovaléolární frikativu orální [z] a [ʃ].

7 Podrobnější informace o portugalských dialektech, a to nejen na území kontinentálního Portugalska, lze získat např. v Cunha (1983), Kröll (1994: 545–559) a v Mateus et al. (2003). Vzhledem k těmto skutečnostem se zde omezi na uvedení pouze několika charakteristických rysů týkajících se rozdílu ve zvukovém plánu.